

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแร่แบไรท์

แบไรท์ (Barite หรือ barytes) มีรากศัพท์มาจากคำว่า barus ซึ่งเป็นภาษากรีก แปลว่า "หนัก" ทางวิชาแร่แบไรท์หมายถึงสารประกอบทางเคมีที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีสูตรทางเคมีว่า BaSO_4 มีคุณสมบัติที่สำคัญเฉพาะตัว ๓ ประการคือ

๑. มีความแข็ง ๓
๒. มีน้ำหนักมาก (ถ.พ. ๔.๒ - ๔.๕) เมื่อเคาะกุนมือจะรู้สึกว่หนักกว่าหินสีขาว ๆ ทั่วไป
๓. ไม่ทำปฏิกิริยากับสารละลายใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ คุณสมบัติทั้ง ๓ ประการนี้ทำให้แร่แบไรท์มีความสำคัญต่อวงการเจาะน้ำมัน และ ก๊าซธรรมชาติของโลกอย่างมากภายใต้ชื่อแร่แบไรท์ไปบกีให้เป็นผงละเอียดขนาดเล็กลงกว่า ๓๒๕ เมช เพื่อเอาไปทำเป็นโคลนผงสำหรับใช้ในการเจาะ เมื่อผสมโคลนผงนี้กับสารอื่นและน้ำให้โคลนตราส่วนจะกลายเป็นโคลนเหลวที่มีน้ำหนักมาก เอาไปใช้เป็นโคลนหมุนเวียนสำหรับเจาะบ่อลึกด้วยเครื่องเจาะแบบหมุน ข้อดีที่ใช้โคลนแบไรท์ช่วยในการเจาะมีมากมายดังนี้

๑. ถ้ายืดความรั้นที่เกิดจากหัวเจาะไปกักกร่อนชั้นหินให้ลึกลง
๒. นำโคลนจะไปอุดผนังบ่อเจาะ เพื่อป้องกันของเหลวใต้ดินซึมเข้าสู่บ่อเจาะในระหว่างการเจาะ
๓. ช่วยในการอุ้มเศษหินขึ้นจากก้นบ่อเจาะ
๔. ป้องกันน้ำมันและ ก๊าซพุ่งขึ้นจากชั้นหินออกสู่ภายนอกซึ่งเป็นกรรสุญเปล่าของน้ำมันและ ก๊าซที่จะหลั่งออกมาในระหว่างการเจาะ นอกจากนั้นยังช่วยกักเก็บความดันในชั้นน้ำมันไว้เพื่อใช้ในการผลิตต่อไป
๕. การที่แร่แบไรท์ไม่ยอมทำปฏิกิริยากับสารละลายใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาตินี้มีส่วนช่วยให้เครื่องมือธรณีฟิสิกส์ตรวจสอบชั้นน้ำมันได้ถูกต้องแม่นยำ นักวิทยาศาสตร์ได้เคยทดลองเอาสารอื่นที่มีน้ำหนักมาก ๆ ไปใช้ทำโคลนเหลวแทนแบไรท์ แต่ผลที่ได้รับสู้ใช้โคลนแบไรท์ไม่ได้ เพราะว่า

๑. ราคาแพงกว่า
๒. มักจะเกิดการทำปฏิกิริยากับสารอื่น ๆ ในบ่อเจาะ
๓. กักกร่อนก้นบ่อและ เครื่องสูบลูที่ไซหมุนเวียนโคลนเหลวลงบ่อเจาะ
๔. ผนังบ่อเจาะมักจะพังบ่อย ๆ ทำให้เกิดปัญหาในการเจาะ สิ้นเปลืองค่าเจาะและเสียเวลาโดยใช่เหตุ จึงเห็นได้ว่าไม่มีสารอื่นใดเอามาใช้ในการเจาะหาแหล่งปิโตรเลียมได้ดีกว่าแร่แบไรท์

แร่แบไรท์ที่มีคุณภาพสูงส่วนใหญ่เอาไปใช้ในอุตสาหกรรมเคมี โดยเอาไปทำเป็นสารประกอบ
ของเกลือแบเรียมหลายชนิดแล้วแต่จะเอาไปใช้ในอุตสาหกรรมประเภทใด เช่น

๑. แบเรียมคาร์บอเนต $BaCO_3$ เอาไปใช้ในอุตสาหกรรมการทำแก้ว เพื่อเพิ่มความเป็น
เงาและความโปร่งใส และเอาไปเป็นตัวเคลือบในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

๒. แบเรียมคลอไรด์ $BaCl_2$ ใช้เป็นตัวเคลือบกระจก และเป็นส่วนผสมของกระจก
อัญมณี นอกจากนี้ยังเอาไปใช้เพิ่มความแข็งของเหล็กในอุตสาหกรรม เหล็กและเหล็กกล้าช่วยในการผลิตโลหะ
แมกเนเซียมและปรับปรุงคุณภาพน้ำ

๓. แบเรียมไฮดรอกไซด์ $Ba(OH)_2$ ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา กรองน้ำมัน เครื่อง
และน้ำตาล

แร่แบไรท์ที่มีคุณภาพสูงส่วนใหญ่เอาไปใช้เป็นตัวเติมในอุตสาหกรรมการทำยาง อุตสาหกรรมทำสี
และทำ lithopone (ส่วนผสมของ $BaSO_4$ ๙๐ % และ ZnS ๑๐ %) เพื่อทำเม็กลี สีรองพื้น ยาง
พรมน้ำมัน และเคลือบโลหะ เตรียมได้จากการเอาแร่แบไรท์ไปเผาให้ได้แบเรียมซัลไฟด์แล้วเอาแบเรียมซัลไฟด์
ไปละลายในน้ำให้อิ่มตัวผสมกับสารละลายสังกะสีซัลเฟตที่เตรียมมาจากโลหะสังกะสีละลายในกรดกำมะถันให้ได้
อัตราส่วนทางเคมีที่ถูกต้องผลที่ได้คือ $BaSO_4$ ๙๐ % และ ZnS ๑๐ % นอกจากนี้ยังใช้เป็นส่วนผสมของยา
รักษาโรค และใช้เป็นน้ำยาช่วยในการถ่ายภาพเอกซเรย์ในการแพทย์ เนื่องจากแร่แบไรท์มีคุณสมบัติในการ
ป้องกันรังสีเอกซ์และรังสีแกมมา จึงเอาไปทำคอนกรีตเสริมแผ่นโลหะตะกั่วสำหรับใช้ในโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณู
ในห้องทดลองและในห้องแพทย์ที่มีเครื่องเอกซเรย์

จากการตรวจสอบขององค์การอาหารและเคมี (Food Machinery and Chemical Corp.)
เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๑ พบว่า แบไรท์ถูกใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ๑๗ ประเภท และมีผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้แบไรท์
มากกว่า ๒๐๐๐ ชนิด ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้แก่แบเรียมทิตาเนต (Barium titanate) สำหรับเอาไปใช้เป็นตัว
เคลือบในการทำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ และสารประกอบแบเรียมเฟอร์เรต (barium ferrate) เอาไปใช้
เคลือบแม่เหล็กที่มีความเป็นแม่เหล็กถาวร

ด้วยเหตุที่มีความต้องการพลังงานจากน้ำมันและ ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นทั่วโลก จึงเป็นผลให้ ความต้องการแบไรท์สำหรับทำโคดอนผง ($50 - 52\% \text{ BaSO}_4$) ในตลาดโลกมีมากขึ้น ปัจจุบันแบไรท์ ประมาณ ๘๐ % ของตลาดโลกได้เอาไปใช้ในการเจาะหาปิโตรเลียม อีกเพียง ๒๐ % เท่านั้นที่เอาไป ใช้ในอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ